

Suomen köyhyyden vastainen verkosto EAPN-Fin toimii köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

**Työttömien Keskusjärjestö, 21.4.2023
Verkoston pj..Leena Valkonen**

Fighting for a social Europe free of poverty

Mikä on EAPN-Fin?

- 1994 perustettu avoin verkosto köyhyyttä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille.
- Jäsenenä 55 yhteisöä, pääosa valtakunnallisia sosiaali- ja terveysterveysjärjestöjä.
- Toimii köyhyydessä elävien ja syrjäytymisuhassa olevien ihmisten aseman parantamiseksi, sosiaalisten oikeuksien ja perusturvan toteutumiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Vaikuttaa päättäjiin, järjestää seminaareja ja tapahtumia, jakaa tietoa köyhyydestä ja luo köyhyyttä kokeneille yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanavia.
- Osa Euroopan kattavaa European Anti-Poverty Network, EAPN -kansalaisjärjestöverkoston

Verkoston tavoitteet sääntöjen mukaan?

- Toimii kunnallisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista toimintaa harjoittavien tukemiseksi ja yhteistyön edistämiseksi.
- Edistää köyhyyttä ja syrjäytymistä kartoittavien selvitysten ja tutkimusten tekoa ja tiedottaa niistä.
- Suunnittelee ja toteuttaa sosiaalipoliittisia ohjelmia ja kehittämisprojekteja sekä muita toimenpiteitä, joilla vähennetään ja poistetaan köyhyyttä ja syrjäytyneisyyttä.
- Toimii suomalaisen ja Euroopan Unionin välisen sosiaalipoliittisen keskustelun ja vuorovaikutuksen edistämiseksi.

Historia: esimerkkejä toiminnasta

- 1990 Euroopan EAPN perustetaan
- 1994 EAPN-Fin perustetaan, Sosiaali- ja terveysturvan Keskusliitto & järjestöjen Eurooppa-projekti, myös STM aktiivinen
- 1995 Suomi jäseneksi Euroopan EAPN, Suomen verkostossa 13 jäsentä
- 1997 aloite **köhyysohjelmasta** Suomeen. Seminaariaiheina muun muassa **rasismi ja köyhyys** sekä **naiset** ja **väkivalta**. Rooli Euroopan verkostossa alkoi vahvistua
- 1998 yhteinen seminaari Euroopan EAPN:n kanssa.
- 1999 EAPN:n yleiskokous Suomessa, Suomen EU-puheenjohtajuuskauden seminaari.
- Time for action - mm. perusoikeudet kirjattiin EU:n peruskirjaan

Historia: esimerkkejä toiminnasta

- 2002 työryhmät: sosiaalipoliittinen, tiedotus, rakennerahasto.
  - **Köyhyyttä kokeneiden kokoukset**, osallistuminen Sosiaalifoorumiin
- 2004 pohjoismaisen yhteistyön kehittyminen
- 2005 alkaen osallistuminen köyhyyttä kokevien yhteiseen tapaamiseen Brysselissä (PeP-toiminta).
- 2010 EU:n köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastainen teemavuosi, aktiivista toimintaa.
- 2014 Köyhyys syitä ja seurauksia -julkaisu.
- 2016 jaettiin ensimmäistä kertaa Kunnioittavasti köyhyydestä – journalistipalkinto – esikuvana Itävallan vastaava palkinto.
- 2017 lukien Köyhyysvahti - tilasto- ja kokemustietoa köyhyydestä.
- 2017 Opas köyhyydestä kirjoittamiseen medialle.
- 2019 ensimmäistä kertaa Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä tapahtuma Suomessa.
- 2019 EAPN yleiskokous Suomessa

Toimintasuunnitelma 2023

- **VAIKUTTAMISEN PAINOPISTEET**
- Tuotetaan vaaleihin ja hallitusohjelmaan ratkaisuja köyhyyden vähentämiseksi (omat tavoitteet hallitusohjelmaan - seurataan syksyllä 2022 julkaistun Suomen köyhyysohjelman toteutumista).
- Seurataan Ukrainan sodan, elinkustannusten ja energian hinnan, nousun vaikutuksia köyhyyttä kokeviin.
- Seurataan koronapandemian pitkäaikaisia vaikutuksia köyhyyttä kokeviin, kuten hoitovelkaa ja palveluihin pääsyyn.
- Sosiaaliturvan kokonaisuudistus.
- Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen toimeenpano hyvinvointialueilla.
- Köyhyyttä kokeneiden osallisuuden vahvistaminen.

Hallitusohjelmatavoitteet 2023

Hallitukselta tarvitaan sekä nopeita että pitkäjänteisiä toimia köyhyyden vähentämiseksi ja ihmisarvoisen elämän edellytysten turvaamiseksi kaikille!

- Perusturvaa tulee korottaa.
- Perustulosta tehtävä aiempaa laajempi kokeilu.
- Lapsilisää on korotettava ja lapsiperheiden palveluita parannettava.
- Panostuksia työttömyyden vähentämiseksi ja työkyvyn edistämiseksi on lisättävä.
- Aidosti vaikuttavia toimia pienituloisten eläkeläisten tilanteen parantamiseksi tehtävä.
- Yleistä asumistukea ei saa leikata.
- Sosiaali- ja terveystalvveluiden rahoitus on turvattava.
- Sosiaali- ja terveystalvveluiden maksuttomuutta on laajennettava.
- Köyhyysneuvostot perustettava hyvinvointialueille.
- Henkilökohtainen asiointi turvattava julkisissa palveluissa.

Mitä tarjolla jäsenille?

- Mahdollisuus hallituksen jäsenyyteen - vaikuttaminen sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Avoimet työryhmät

- **Lapsiperheköyhyys -työryhmä** seuraa lapsiperheiden ja lasten köyhyystilannetta ja luo synergiaa jo aiheen parissa työskentelevien kesken.
- **Terveys ja köyhyys -työryhmä** toimii pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten sosiaaliturvan edunvalvojana.
- **Kansalaistoimintaryhmä** kokoaa henkilöitä, joilla on tai on ollut kokemusta köyhyydestä tai pienillä tuloilla elämisestä. Kokemusasiantuntijoilla on mahdollisuus vuorovaikutukseen keskenään ja eri tilaisuuksissa esiintymisiin, mediahaastatteluihin ym.
- **Seminaarit ja tapahtumat**
- Teemallisia aamukahveja, 5.5. aiheena sosiaaliturvauudistus (lähi + TEAMS)
- Loka/marraskuussa Kansanedustajat ja köyhyyttä kokeneet samassa pöydässä -tapahtuma.
- Yleiskokous yleensä marraskuussa, ajankohtainen esitelmä

Viestintä

- Verkoston näkyvyyttä pyritään lisäämään. Verkkosivuja, Facebook-sivuja ja Twitter-tiliä päivitetään aktiivisesti.
- Työryhmät tuottavat verkkosivuille materiaalia.
- Tuen ja avun lähteitä -sivua kehitetään muun muassa lisäämällä sinne köyhyyttä kokevien tärkeinä pitämiä aineistoja.
- Sähköinen uutiskirje lähetetään 4–6 kertaa vuodessa. Jäseniä kannustetaan lähettämään tietoa omista köyhyyden vastaisista toimistaan EAPN-Finin verkkosivuille ja uutiskirjeeseen.
- Uutiskirjeen postituslistalle voi liittyä verkkosivujen kautta eapn.fi. Kirjeeseen voi lähettää omaa köyhyyttä koskevaa materiaalia ja tiedotteita.
- Yhteydenpito mediaan. Mahdollisuus osallistua Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen jakamiseen. Tunnustus jaetaan toimittajalle merkittävästä köyhyyttä koskevasta artikkelista tai muusta jutusta. Palkittavan valitsee köyhyyttä kokeneista koottu raati. Tunnustuksen saajaa voi kuka tahansa esittää vapaasti kyseisenä vuonna kirjoitettujen artikkelien pohjalta.

Kansainvälisyys

- EAPN-Fin on yksi 31 kansallisesta EAPN:n, The European Anti-Poverty Network, verkostojäsenestä.
- Eurooppalainen verkosto vaikuttaa siihen, että köyhyys- ja osallisuusnäkökohdat otetaan EU:ssa huomioon tasaveroisesti talouspolitiikan rinnalla.
- EAPN-Fin välittää tietoa Suomen köyhyystilanteesta EAPN:lle ja unionitasolle ja vastaavasti Suomessa tietoa EAPN:n ja unionin köyhyyden vastaisesta toiminnasta.
- EU-tasolla seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa ja jatketaan EU-ohjausjaksoon vaikuttamista yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa.
- EAPN-Finillä on edustaja kahdessa työryhmässä: ExCo:ssa, Executive Committee, sekä EUISG-työryhmässä (EU Inclusion Strategies Group)

Toiminnan haasteita

- Aktiivisten toimijoiden joukko on pieni verrattuna verkoston laajuuteen. On kuitenkin lunastanut paikkansa kansallisena ja kansainvälisenä vaikuttajana. **Näkyvyyttä vaikuttajana tulisi parantaa.**
- **Rahalliset resurssit epävarmat** - jäsenmaksutuotot perusrahoituksena. EU:n kautta tullut osa rahoituksesta - käytännöt muuttumassa?
- Vapaaehtoistoimijoiden mukaan saaminen ja mukana pitäminen tarvitsee myös rahoitusta.
- Toimintojen jatkuvuus, kun hallitus ja muut toimijat vaihtuvat – **ongelma edelleen?** Henkilöresurssina 40 % työajalla sihteerinä.
- Yhteys Eurooppaan ja EAPN:n isot prosessit – **vähän kiinnostuneita EU-asioista, vaara jäädä muusta toiminnasta irralliseksi**
- Kytkeä paikalliseen toimintaan eri puolilla Suomea ei juuri ole.

Miksi köyhyyden vastaista toimintaa ja toimijoita tarvitaan edelleen?

- Tilastokeskuksen mukaan 16,3 % kotitalousväestöstä eli 894 000 henkilöä oli vuonna 2021 köyhyys- tai syrjäytymisriskissä. Riskissä olevien määrä kasvoi 117 000 henkilöllä vuodesta 2020. (Tiedote 24.3.2023)
- Henkilö on köyhyys- tai syrjäytymisriskissä, jos hänen kotitaloutensa on pienituloinen, vajaatyöllinen tai kotitaloudessa esiintyy vakavaa aineellista ja sosiaalista puutetta.
- 6,1 % henkilöistä kuului vuonna 2022 toimeentulovaikeuksia kokeviin kotitalouksiin eli sellaisiin kotitalouksiin, joilla oli suuria vaikeuksia tai vaikeuksia saada tulot riittämään pakollisiin menoihin. Osuus oli hieman suurempi kuin vuonna 2021.
- Eniten toimeentulovaikeudet kasvoivat yhden huoltajan kotitalouksissa, joissa asuvista henkilöistä suuria vaikeuksia ja vaikeuksia kokeneiden osuus kasvoi 13,9 %:sta 18 %:iin.

Seuraa toimintaa

- Verkkosivut www.eapn.fi
- [Facebook.com/eapnfin/](https://www.facebook.com/eapnfin/)
- Twitter [@EAPN_Fin](https://twitter.com/EAPN_Fin)

- Tee toiminnasta näkyvää - käy tykkäämässä ja jakamassa tiedotteita some-kanavilla!
- Tuota itse tietoa, lähetä viestiä:
leevalkonen@gmail.com
erja.saarinen@soste.fi

Kiitos!
Leena Valkonen
leevalkonen@gmail.com